

A Győri Ítéltábla a Dr. Vörös József ügyvéd által képviselt **felperesnek** - a Dr. Pomázi Ádám ügyvéd által képviselt **I. r.**, a Dr. Pomázi Ádám ügyvéd által képviselt **II. r.**, a Dr. Pomázi Ádám ügyvéd által képviselt **IV. r.**, a Dr. Pomázi Ádám ügyvéd által képviselt **V. r.**, a Dr. Pomázi Ádám ügyvéd által képviselt **VI. r.**, a Dr. Eredics Viktor jogtanácsos által képviselt **VII. r.**, a **VIII. r. alperesek** ellen, tartozás megfizetése és járulékai iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2019. április 15. napján kelt 15.P.20.148/2017/47. számú ítélete ellen a felperes részéről 48., 50. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítélete fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I., II.r. alperesnek személyenként 63.500. - 63.500. (Hatvanháromezer-ötszáz - hatvanháromezer-ötszáz); a IV., V., VI.r. alperesnek személyenként 12.700. - 12.700,- (Tizenkettőezer-hétszáz - tizenkettőezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy a magyar államnak az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására fizessen meg 560.000,- (Ötszázhatvanezer) Ft le nem rótt fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A hitelező felperes, valamint az I-II.r. alperes mint egyetemleges adósok között 2007. május 23. napján devizaalapú kölcsönszerződés jött létre. A szerződés 2007. május 29. napján módosított I. pontjában a felperes 46.800,83 CHF összegnek megfelelő 7 millió forint kölcsöntőke folyósítását vállalta. A szerződés I/4. pontjában a hitelező tájékoztatta az adósokat, hogy „tekintettel arra, hogy a kölcsön nyilvántartása devizában történik az adós köteles az árfolyamváltozásból eredő esetleges veszteségek viselésére”. Az ügyleti kamat mértékét, a kamatlábat a mindenkor érvényes referencia kamatláb (2007. május 14-én LIBOR 2,38%) + évi 7,5%-ban, azaz a szerződéskötéskor „évi 9,8% kamatfelárban” határozták meg. A szerződésben egyszeri kezelési költségként 2%-ot, 936,02 CHF-et; zárlati költségként évi 46,8 CHF-et; míg a THM-et 10,9358 %-ban állapították meg. A kölcsön futamideje 120 hónap, lejáratát 2017. május 31. napja volt. Az adósok a futamidő alatt havonta 618,54 CHF-nek megfelelő - a tőkéből és kamatösszegéből álló - törlesztőrészlet megfizetését vállalták. (IV/1. pont) Késedelmi kamatként az ügyleti kamaton felüli évi 6%-ot állapították meg. (VI/2. pont) A kölcsön visszafizetése biztosítékaként ugyanezen a napon (2007. május 23.) keretbiztosítéki jelzálogszerződés jött létre a hitelező mint jelzálog-jogosult és az I-II.r. alperes adós jelzálog-kötelezett között. A szerződéssel a felek jelzálogjogot alapítottak az I-II.r. alperes ½ - ½

arányú közös tulajdonában lévő **Város 1 ., ...1.** hrsz-ú (**Város 1 ., ...1.**) ingatlanra 60.841,08 CHF keretösszeg erejéig.

A felperes a 2014. évi XL. törvény (DH 2 törvény) alapján az elszámolási kötelezettségének eleget tett, a felülvizsgált elszámolás szerint az adós tartozásának tőke összege 10.879.141 Ft., a lejárt ügyleti kamattartozás 5.728.781 Ft., lejárt késedelmi kamat 1.857.010 Ft., egyéb költség 60.536 Ft.

A Győri Ítéltábla 2018. február 11. napján kelt Pf. II. 20.312/2017/17 / I. számú részítélete folytán részben megismételt eljárás során a felperes módosított keresetében - elsődlegesen -az I-II.r. alperes egyetemleges kötelezését kérte 10.879.471.Ft tőke, 5.728.781.Ft ügyleti kamat, 1.457.010.Ft késedelmi kamat, 65.536.Ft költség; továbbá a tőkeösszeg 2015. február 2. napjától a kifizetés napjáig járó 8,6%-os ügyleti kamata és további 6%-os késedelmi kamata megfizetésére. Elsődleges keresetéhez kapcsolódóan kérte kötelezni I-II. rendű alperest annak tűrésére, hogy a felperes a kölcsönszerződések alapján érvényesített követelését az I.r. alperes ½ arányú tulajdonában lévő **Város 1 .ker., ...1.** hrsz-ú (**Város 1 ...2.**) ingatlanból zálogjoga alapján kielégítse, valamint IV., V., VI., VII., VIII.r. alpereseket mint végrehajtási jog jogosultjait, annak tűrésére hogy a felperes a követelését jelzálogjoga alapján az ingatlanból kielégítse.

Másodlagosan - a devizaalapú kölcsön szerződés érvénytelensége megállapítása esetére - az érvénytelenség jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítását kérte. Ennek körében kérte kötelezni az I.- II.r. alperest 7 millió Ft. tőke, valamint annak a 2007. május 30. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. A II.r. alperes perbeli nyilatkozatát elfogadva az adósok kölcsönszerződés futamideje alatti teljesítését 2.189.000 Ft-ban ismerte el. A részteljesítés elszámolását követően 5.852.693 Ft. tőke, valamint annak a 2009. szeptember 30. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata és 1.951.035 Ft. 2009. szeptember 30. napjáig lejárt késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az I-II.r. alperest. Úgy nyilatkozott, hogy a kölcsönszerződés érvénytelensége esetén nem ellenzi, hogy a bíróság a jelzálog szerződés érvénytelenségét is megállapítsa és a jelzálogjogot az ingatlan-nyilvántartásból törölje.

A II.r. alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, elsődlegesen arra hivatkozva, hogy a devizaalapú kölcsön szerződés nem jött létre, illetve semmis a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 203. §-a (1) bekezdése a)- e) pontjai, a 203. § (1), (6), (7) bekezdései , a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. § (1) bekezdése, 209/A § (2) bekezdése alapján. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződéskötés előtti helyzet helyreállítását kérte, elszámolva az I. rendű alperes 2.189.000 forint teljesítését. Arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés érvénytelensége folytán az azt biztosító keretbiztosítéki jelzálogszerződés is érvénytelen, ezért az ingatlan-nyilvántartásból a jelzálogjogot törölni kell.

Az V.-VI. rendű alperes a kereset elutasítását kérő ellenkérelmében a kölcsönszerződés érvénytelenségére hivatkozott az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás hiánya miatt. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítását kérték.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel részben támadott ítéletével kötelezte az I.-II.r. alperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 7.803.728 Ft.-ot, továbbá a 5.852.693 Ft. után 2018.

december 4. napjától a késedelemmel érintett minden naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Elrendelte a **Város 1 . kerület ...1** helyrajzi számú ingatlanról a 19. sorszám alatt bejegyzett keretbiztosítéki jelzálogjog törlését, melynek tűrésére a felperest és IV.- VIII. rendű alpereseket kötelezte.

Határozata indokolásában elvetette a II.r. alperes Hpt. 213. § (1) bekezdésére alapított semmisségi kifogását. A törvényszék a kölcsönszerződés I. 4 pontja árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezése tisztességtelenségét a Hpt. 203. § (6) bekezdése, (7) bekezdése a) pontja a 2 / 2014. PJE határozat, valamint az EUB C- 51/17, C- 227/18, C- 186/16 határozatai alapján vizsgálva megállapította, hogy az megfelelő tájékoztatásnak nem minősült, így az a Ptk. 209. § (1) bekezdése és a 209/A.§ (2) bekezdése alapján tisztességtelen. A tisztességtelen tájékoztatás a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi és 6/2013. PJE határozat 4. pontja alapján a szerződés érvényessé nyilvánításának van helye forint kölcsön elszámolása mellett. A felek azonban a perben az érvénytelenség jogkövetkezményeként nem a Ptk. 237. § (2) bekezdése szerinti érvényessé nyilvánítást, hanem a 237. § (1) bekezdése alapján az eredeti állapot helyreállítását kérték egyezően. Az összecszerűség körében az I. rendű alperes befizetését elfogadó felperes által kidolgozott elszámolást az adósok nem vitatták, így az 5.852.693. forint tőketartozást 7.803.728 Ft-ra növelő 1.951.035 Ft. lejárt késedelmi kamattartozást kötelesek megfizetni 2018. december 4. napjától késedelmi kamattal növelten.

Az érvénytelen kölcsönszerződést biztosító keretbiztosítéki jelzálogjog törléséről a bíróság a Ptk. 251. § (1) bekezdése, 263. §-a alapján rendelkezett figyelemmel a felek azon perbeli egyező nyilatkozatára, hogy az érvénytelenség megállapítása esetén a jelzálogjog törlésének is helye van. A törvényszék kifejtette, hogy a keretbiztosítéki jelzálogjog a jogviszony tekintetében járulékos jellegű és addig áll fenn, amíg a biztosított jogviszony fennmarad. A konkrét esetben a devizaalapú kölcsönszerződés jelentette a jogviszonyt, amely annak érvénytelensége és az eredeti állapot helyreállítása folytán megszűnt. Így az ingatlan-nyilvántartásból törlésének az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 62. § (1) bekezdése a) pontja aa) alpontja alapján helye van, mivel a törlés későbbi bejegyzésű jóhiszemű jogszerző jogát nem sérti.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása és elsődlegesen a keresetének való teljes helyt adás, míg másodlagosan annak hatályon kívül helyezése iránt a felperes terjesztett elő *fellebbezést*. A jogorvoslati kérelmében kifejtett álláspontja szerint a törvényszék tévesen állapította meg, a felperes nem kérte a szerződés érvénytelensége megállapítása esetére annak érvényessé nyilvánítását. Arra hivatkozott, hogy a 2018. június 29-én kelt beadványában kifejezetten kérte a "szerződés érvénytelenné nyilvánítását". Előadta, hogy álláspontja szerint az érvénytelenség oka a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján kiküszöbölhető, a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítható. Megítélése szerint az érvényessé nyilvánítás a felek eredeti szerződéses akaratának leginkább megfelelő jogkövetkezmény, mivel az alperesek a szerződés teljesítésével késedelembe estek, azonban sem a kölcsönszerződést, sem az azt biztosító zálogszerződést nem támadták meg.

A fellebbezési tárgyaláson a fellebbezését úgy pontosította, hogy az elsőfokú ítélet késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezése megváltoztatását és a marasztalási összeg után 2018. december 4. napjától BUBOR +6% késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az I.- II.r. alperest. A megváltoztatott fellebbezési kérelmét azzal indokolta, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményei közül a perbeli szerződés érvényessé nyilvánítását kéri és a kamatra vonatkozó rendelkezés megváltoztatásával a perbeli szerződés érvényessé nyilvánítható.

Az I.- II.- IV.-V.- VI. rendű alperesek *fellebbezési ellenkérelmükben* az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérték. Megítélésük szerint a törvényszék maradéktalanul lefolytatta a korábbi másodfokú részítéletben foglalt iránymutatás szerinti bizonyítást. A fellebbezésben foglaltakkal szemben hivatkoztak a 2018. szeptember 24. napján megtartott tárgyalás 16. szám alatti tárgyalási jegyzőkönyvébe foglalt felperesi képviselői nyilatkozatra, amely szerint a felperes kizárólag az eredeti állapot visszaállítását kéri az érvénytelenség jogkövetkezményeként. Erre a nyilatkozatra tekintettel felesleges lett volna tovább vizsgálni a szerződés esetleges érvényessé nyilvánítását. Valótlanul állítja azt is a fellebbezés, hogy az alperes részéről nem került megtámadásra a zálogszerződés. Ismét hivatkoztak az említett tárgyalási jegyzőkönyvre, amelynek 3. oldalán a II.r. alperes kérte a zálogjogot biztosító szerződés érvénytelenségének megállapítását is. Ezt követően a felperesi képviselő kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a kölcsönszerződés érvénytelensége megállapítása esetén nem ellenzi az alperes jelzálogszerződés érvénytelenségével és törlésével kapcsolatos igényét.

* * *

Az Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és az arra előterjesztett fellebbezési ellenkérelem korlátai között (Pp. 253. § (3) bekezdése) bírálta felül, így az nem érintette az elsőfokú ítélet keretbiztosítéki jelzálogjog törlésére vonatkozó rendelkezését. A felperes ugyanis a fellebbezési tárgyaláson pontosított fellebbezésében ezen ítéleti rendelkezés megváltoztatását nem kérte.

Az így elbírált fellebbezés nem alapos.

A felperes a fellebbezésében iratellenesen állította, hogy az elsőfokú eljárás során fenntartott keresetében az érvénytelenség jogkövetkezményei (Ptk. 237. § (1) - (2) bekezdése) közül nem az eredeti, szerződéskötés előtti helyzet helyreállítását, hanem a "szerződés érvénytelenné nyilvánítását" (helyesen: érvényessé nyilvánítását) kérte. Az ugyan kétségtelen, hogy a fellebbezésben hivatkozott 2018. június 29. napján kelt, az elsőfokú iratok között 5. szám alatt érkezett beadványában még a kölcsönszerződés érvénytelensége megállapítása esetére annak érvényessé nyilvánítását kérte. Azonban az I.- II.- IV.-V.- VI. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmében helytállóan hivatkoztak szerint a felperes a per során ezt a nyilatkozatát utóbb megváltoztatta és a 2018. szeptember 24. napján megtartott tárgyaláson (16. sz. tárgyalási jegyzőkönyv) az érvénytelenség jogkövetkezményeként már kizárólag az eredeti állapot helyreállítását kérte. Ez a nyilatkozata pedig egybehangzó volt a korabeli deviza alapú kölcsönszerződést megkötő I.- II.r. alperes érvénytelenség jogkövetkezményére vonatkozó nyilatkozatával.

Az érvénytelenség jogkövetkezményei közül a szerződés érvényessé nyilvánítása az eredeti állapot helyreállításával egyenrangú. Így abban az esetben, amikor elvben mind az eredeti állapot helyreállítása, mind pedig a szerződés érvényessé nyilvánítása alkalmazható megoldás a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményét választja. (1/2010. PK vélemény 5. pont). Annak eldöntésénél, hogy a bíróság melyik jogkövetkezményt alkalmazza a bíróság több szempontot mérlegelhet (a felek a szerződést milyen mértékben teljesítették, a teljesítést követően mi lett a szolgáltatások sorsa, a szerződés folytán milyen változások következtek be a felek helyzetében) és figyelembe kell vennie a felek akaratát is. A bíróság a következmények alkalmazására vonatkozó mérlegelés során nincs kötve a felek kereseti illetve viszontkereseti kérelmeihez, hanem azoktól eltérő érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazása mellett is dönthet. A jogkövetkezmények közötti választási lehetőségének azonban van egy korlátja: nem alkalmazhat

olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél tiltakozik. (1/2010. PK vélemény 7. pont)

A konkrét esetben a perbeli felek a szerződéskötés előtti helyzet helyreállítására vonatkozó egyező akaratnyilatkozata oly mértékben határozott volt, hogy azzal lényegében kizárták más jogkövetkezményt, így az érvényessé nyilvánítás alkalmazását. Ez kitűnt abból, hogy a forint- alapú kölcsönként visszaállítandó szerződéskötés előtti helyzet esetére az elszámolandó alperesi időközi teljesítés (2.189.000 Ft), illetve a lejárt késedelmi kamat (1.951.035 Ft.) összegére is egyezően nyilatkoztak. Ezért a törvényszék - független attól, hogy a 6/2013. PJE 4. pontjában a Kúria az érvénytelenség esetére az érvénytelenség oka kiküszöbölését és a szerződés érvényessé nyilvánítását tekinti leginkább alkalmazandó jogkövetkezményeknek- helyesen határozott, amikor a szerződés megkötését megelőző helyzet helyreállításáról döntött.

A felperes módosított fellebbezésében megváltoztatott, az érvénytelen devizakölcsön-szerződés érvényessé nyilvánítására irányuló (és ehhez kapcsolódóan a BUBOR +6% mértékű késedelmi kamat megállapítását kérő) keresete a másodfokú eljárásban már nem volt érdemben elbírálható.

A fellebbező fél a fellebbezését a másodfokú tárgyalás berekesztéséig megváltoztathatja és kiegészítheti két korlátozással. Az egyik korlátot a keresetváltoztatás tilalma jelenti (Pp. 247. § (1) bekezdés), a másikat pedig a 247. § (2) bekezdésében megfogalmazott részjogerő beállta, ami miatt a fellebbezést az elsőfokú ítéletnek eredetileg fellebbezéssel nem érintett részére nem lehet kiterjeszteni.

A keresetváltoztatás a keresetnek a per tárgyát képező elemei, vagyis a keresettel érvényesített jog, az annak alapját képező tényállás és a kereseti kérelem bármelyikének megváltoztatását jelenti. (Szegedi Ítéltábla Pf. II. 20.213/2016/7. szám) Nem keresetváltoztatás viszont, ha a felperes a keresettel érvényesített jog megváltoztatása nélkül, annak megalapozására újabb tényeket hoz fel, vagy a felhozottakat kiigazítja (Pp. 146. § (5) bekezdés a) pont), megállapítás helyett teljesítést, vagy teljesítés helyett megállapítást követel (Pp. 146. § (5) bekezdés d) pont). Nincs tehát akadálya annak, hogy a felperes kereseti kérelme indokait további jogi érvekkel egészítse ki, a keresettel érvényesített jogot azonban nem változtathatja meg, új tényekre pedig kizárólag abban az esetben hivatkozhat, ha az új tény az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a tudomására, feltéve, hogy az - elbírálása esetén - rá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna, illetve az új tények az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányulnak (Pp. 235. § (1) bekezdés).

A konkrét esetben az elsőfokú eljárásban fenntartott keresettől eltérő érvénytelenség jogkövetkezménye alkalmazására irányuló keresetváltoztatás a keresettel érvényesített jog megváltoztatását is jelenti, amely - a fentiek szerint - a másodfokú keresetváltoztatás tilalmába ütközik. Ezen túl a felperes az annak, valamint az eltérő mértékű (BUBOR +6%) késedelmi kamat alkalmazásának alapjául szolgáló tényeket (Pp. 121. § (1) bekezdése c) pont) sem adta elő a keresetváltoztatásban. Az alapul szolgáló tények előadása hiányában pedig meg sem ítéltető, hogy a keresetváltoztatáshoz kapcsolódó tények előadására a másodfokú eljárásban a Pp. 235. § (1) alapján sor kerülhet-e.

Ezekre figyelemmel az Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítélete fellebbezett részét a Pp. 253. § (2) alapján helybenhagyta

A fellebbezés eredményre nem vezetett, ezért a felperes a Pp. 78. § (1) alapján viselni köteles az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket, valamint az alperesek másodfokú eljárásban felmerült - ügyvédi munkadíjból álló - perköltségét. Ez utóbbi összegét az ítéltábla

32/2003. (VIII. 22.) IM.. rendelet 3. §-a alapján az alperesek perbeli érdekeltségére is tekintettel határozta meg.

őr, 2019. október 16.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Bajnok István sk. bíró